

HYVIEN KÄYTÄNTÖJEN KOKOELMA

RIKOKSEN UHRIT
OIKEUSJÄRJESTELMÄSSÄ

LOKAKUU 2020

HEUNI

Tekijät:

Silvia Antoaneta Berbec, asianajaja, Pro Refugiu -yhdistyksen puheenjohtaja, Romania

Dr Maria Yordanova, Senior Fellow, Law Programme, Center for the Study of Democracy, Bulgaria

Miriana Ilcheva, Senior Analyst, Law Programme, Center for the Study of Democracy, Bulgaria

Inka Lilja, asiantuntija, Euroopan kriminaalipolitiikan instituutti HEUNI, Suomi

Anna-Greta Pekkarinen, tutkimusavustaja, Euroopan kriminaalipolitiikan instituutti HEUNI, Suomi

Janica Juvonen, harjoittelija, Euroopan kriminaalipolitiikan instituutti HEUNI, Suomi

Anja Wells, kriminologi ja maahanmuuttotutkija, SOLWODI Deutschland e.V.

Katrin Lehmann, sosiaalityöntekijä ja Prozessbegleiterin, SOLWODI-tukikeskus, Osnabrück

Trixia Macling, juristi, asiantuntija, SOLWODI Deutschland e.V.

Elena Gómez, lakiasian asiantuntija, Dinamia S. Coop, Espanja

David Martin, poliisitarkastaja, Fuenlabradan paikallispoliisi, Espanja

Marta Herrero, juristi, Red Juridica, Espanja

Cristina Fernández, konsultti, Dinamia S. Coop, Espanja

Käännös: Semantix, Helsinki

Julkaisu on laadittu **Kohti uhrikeskeisempää rikosjärjestelmää (RE-JUST)** -hankkeen osana. Hankkeen toteuttivat Association Pro Refugiu (Romania), Center for the Study of Democracy (Bulgaria), SOLWODI Deutschland e.V. (Saksa), Yhdistyneiden Kansakuntien yhteydessä toimiva Euroopan kriminaalipolitiikan instituutti HEUNI (Suomi) ja Dinamia S. Coop. (Espanja).

Rahoitettu EU:n oikeusalan rahoitusohjelmasta

Tämä julkaisu on tuotettu Euroopan unionin oikeusalan rahoitusohjelman tuella. Julkaisun sisältö on yksinomaan sen koordinaattorin ja tämän kumppaneiden vastuulla eikä välttämättä edusta Euroopan komission kantaa.

Asociatia
PRO REFUGIU .ro

SOLWODI
Solidarity with women in distress
Solidarität mit Frauen in Not

dinamia

CSD
CENTER FOR
THE STUDY OF
DEMOCRACY

HEUNI

Sisältö

ALKUSANAT	7
BULGARIAN KÄYTÄNNÖT	9
<ul style="list-style-type: none">• Väkivallan ja rikollisuuden torjunnan keskus, seksuaaliväkivallan uhrien Vselena-tukikeskus• Ihmiskaupan uhrien kansallinen ohjautumisjärjestelmä• Kansallinen oikeusapupuhelin	
SUOMEN KÄYTÄNNÖT	15
<ul style="list-style-type: none">• Moniammatillinen riskinarviointikokous (MARAK)• Seri-tukikeskukset seksuaaliväkivallan uhreille• Videotallenteen ja videoneuvottelun käyttö rikosprosessissa	
SAKSAN KÄYTÄNNÖT	25
<ul style="list-style-type: none">• Berliinin Gewaltschutzambulanz (poliklinikat väkivallan uhreille)• Yleisten syyttäjänvirastojen erikoisosastot• Uhrien tuki ja psykososiaaliset prosessitukihenkilöt (psychosoziale Prozessbegleitung)	
ROMANIAN KÄYTÄNNÖT	31
<ul style="list-style-type: none">• Koordinointiohjelma ihmiskaupan uhrien auttamiseen rikosprosessissa• Nuoriso- ja perhetuomioistuin• Lähisuhdeväkivallan uhreja suojelevat väliaikaiset lähestymiskiellot	
ESPANJAN KÄYTÄNNÖT	39
<ul style="list-style-type: none">• Uhrin nostama yksityinen syyte oikeusprosessissa• Uhrien kunnalliset tukipalvelut (S.A.V.) – Madridin alueen Fuenlabradan paikallispoliisi• Yleisen syyttäjänviraston valtuuttamien syyttäjien verkoston erikoistuneet palvelut viharikosten ja syrjinnän uhreille	
LÄHTEET JA RESURSSEJA	48

ALKUSANAT

Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan mukaan rikosentekijöiden uhrien asema tulee tunnustaa, uhreja tulee suojella uudelleen uhriksi joutumiselta ja heille tulee taata mahdollisuus saattaa asiansa tuomioistuimen käsiteltäväksi ja osallistua rikosprosessiin.

Euroopan parlamentin ja neuvoston 25 päivänä lokakuuta 2012 rikoksen uhrien oikeuksia, tukea ja suojelua koskevista vähimmäisvaatimuksista antama direktiivi 2012/29/EU eli Uhidirektiivi astui voimaan vuonna 2012 ja loi perusteet rikosten uhrien suojelemiselle Euroopan unionissa. Uhreilla ja heidän tarpeillaan on keskeinen asema rikosoikeudessa sekä useiden viranomaisten ja organisaatioiden päätöksenteossa. Uhrin tarvitsevat asianmukaista oikeudellista tukea toimivaltaisilta kansallisilta tahoilta voidakseen käyttää oikeuksiaan. Uhrikeskeisen lähestymistavan soveltaminen edellyttää uhrin tarpeisiin ja ominaisuuksiin mukautettua oikeudellista tukea.

Tässä julkaisussa esitetään eräitä Bulgariassa, Suomessa, Saksassa, Romaniassa ja Espanjassa käytössä olevia parhaita ja lupaavia käytäntöjä uhrien tukemiseen. Jotkut käytännöt koskevat kaikkia rikoksen uhreja, kun taas toiset koskevat vain tiettytyyppisiä uhreja. Käytäntöjä on kerätty kaikista rikosprosessin vaiheista niin tutkijoilta, syyttäjiltä kuin tuomioistuimiltakin. Tietoa käytännöistä kerättiin kirjallisuuskatsauksella (lainsäädännön, lakitieteen, strategioiden ja ohjelmien analysointi) sekä haastattelemalla oikeudellisia toimijoita ja organisaatioita, joilla on uhrien oikeuksiin liittyviä toimivaltuuksia (ministeriöt, tuomioistuimet, syyttäjänvirastot, valtion virastot, lainvalvontaviranomaiset, kansalaisjärjestöt jne.).

”Käytännön” käsitettä käytetään laajassa merkityksessä kuvaamaan esimerkiksi hankevaltioissa (Bulgaria, Suomi, Saksa, Romania ja Espanja) onnistuneesti toteutettuja ohjelmia, strategioita ja palveluita. Käytäntöjen jakaminen voi edistää testattujen ja tehokkaiden menetelmien laajempaa käyttöä. Muiden maiden käytännöt voivat lisäksi tarjota esimerkkejä paikallisista, kansallisista ja Euroopan laajuisista lähestymistavoista, joita uhrien oikeuksien turvaamisesta, oikeussuojakeinojen saatavuudesta ja tukipalvelujen tuotannosta vastaavat viranomaiset ja organisaatiot voivat kehittää ja toteuttaa omilla oikeudenkäyttöalueillaan.

Rikoksen uhrien oikeudet on turvattava kaikissa paikallisissa, alueellisissa, kansallisissa ja eurooppalaisissa toimenpiteissä uhrin tunnistamisesta aina rikosoikeudenkäynnin loppuun asti. Rikosoikeudellisessa prosessissa asianomistajan asemassa olevat uhrin tarvitsevat kaikissa tilanteissa yhtenäistä ja koordinoitua tukea viranomaisilta ja muilta prosessiin liittyviltä toimijoilta.

BULGARIAN KÄYTÄNNÖT

Väkivallan ja rikollisuuden torjunnan keskus, seksuaaliväkivallan uhrien Vselena-tukikeskus

Tahot	Sisäministeriön Bourgasin alueellinen direktoraatti yhdessä kuntien ja muiden tahojen kanssa sekä Demetra-yhdistys
Käytössä	Väkivallan ja rikollisuuden torjunnan keskus, 2009 – Seksuaaliväkivallan uhrien tukikeskus, 2016 –
Laajuus	Alueellinen
Soveltamisala (kaikki rikosten uhrin / tietyt kategoriat)	Väkivallan ja rikollisuuden torjunnan keskus – kaikki väkivallan ja rikosten uhrin; Seksuaaliväkivallan uhrien Vselena-tukikeskus – seksuaaliväkivallan uhrin
Kuvaus	<p>Väkivallan ja rikollisuuden torjunnan keskus¹ toteuttaa hankkeita ja ennaltaehkäiseviä toimia sekä tarjoaa palveluita rikosten ja väkivallan uhreille ja tekijöille. Keskus tekee yhteistyötä poliisiviranomaisten kanssa moniammatillisissa ryhmissä, joihin kuuluu kunnan ja sosiaalipalveluiden edustajia, psykologi, juristi ja poliisi. Sillä on lisäksi liikkuva ryhmä syrjäisiä alueita varten. Keskuksen työ perustuu Bourgasin kunnan, sisäasiain alueellisen direktoraatin ja Demetra-yhdistyksen väliseen sopimukseen. Keskus on tähän mennessä järjestänyt koulutusta ja seminaareja sekä toteuttanut selvityksiä ja tiedotuskampanjoita väkivaltaa ja rikoksia koskevan julkisen tietoisuuden kasvattamiseksi.</p> <p>Seksuaaliväkivallan uhrien Vselena-tukikeskus² perustettiin Bourgasin kunnan, Bourgasin piirisyyttäjänviraston, sisäasiain alueellisen direktoraatin, aluejohtajan toimiston, paikallisen sairaalan ja Demetra-säätiön sopimuksella sekä Iso-Britannian lähetystön tuella. Se järjestää seksuaaliväkivallan uhreille sairaanhoitoa ja kriisiapua sekä tukee seksuaalirikosten tutkintaa koordinoimalla eri tahojen toimintaa. Keskus ohjaa ja sijoittaa seksuaaliväkivallan uhreja tarvittaviin palveluihin. Lisäksi se tarjoaa puhelinneuvontaa.</p>

¹ <http://demetra-bg.org/cpvc/>

² <https://demetra-bg.org/center-universe/>

Käytännön juridiset puitteet	Molemmat keskuksat on perustettu poliisi toimintaa koskevan lainsäädännön, rikosasiain oikeudenkäyntimenettelyä koskevan lain ja rikosten uhrien tukea ja rahallisia korvauksia koskevan lain nojalla.
Onko käytäntö siirrettävissä? (sen erityispiirteet huomioiden)	Molemmat keskuksat painottavat moniammatillista työskentelyä. Samankaltaiset organisaatiot voivat toteuttaa käytäntöjä omilla alueillaan.

Ihmiskaupan uhrien kansallinen ohjautumisjärjestelmä

Tahot	Ihmiskaupan vastainen kansallisen komission (NCCTHB) hallintoelin
Käytössä	2010–
Laajuus	Kansallinen ja alueellinen
Soveltamisala (kaikki rikosten uhrin / tietyt kategoriat)	Kaikki ihmiskaupan epäillyt ja tunnistetut uhrin
Kuvaus	Ihmiskaupan uhrien kansallinen ohjautumismekanismi ³ luotiin vuosina 2008–2010. Sitä päivitettiin vuonna 2015, jolloin Maahanmuuttopolitiikan kansainvälinen kehittämiskeskus ICMPD myös arvioi mekanismin. Kansallinen ohjautumismekanismi on yhteistyökehys, jonka puitteissa valtion viranomaiset toteuttavat velvoitteensa ihmiskaupan uhreja kohtaan ja koordinoivat uhrien tukitoimia yhdessä kansalaisjärjestöjen ja kansainvälisten järjestöjen kanssa. Mekanismi perustuu moniammatilliseen yhteistyöhön uhrien tunnistamisessa, palveluihin ohjaamisessa, suojelussa ja tukemisessa. NCCTHB:n hallintoelin koordinoi mekanismin toimintaa. Ohjautumismekanismiin tavoitteena on varmistaa uhrien ihmisoikeuksien toteutuminen, ja siinä on linjattu uhrien kanssa työskentelyn perusperiaatteet – ehdoton tuki, turvallisuus, luottamuksellisuus ja henkilötietojen suoja sekä syrjimättömyys.

³ https://antitrafficking.government.bg/wp-content/uploads/NRM_Bulgaria_EN.pdf

	Kansallisessa ohjautumismekanismissa on määritelty vakiomenettelyt uhrien tunnistamiseen, palveluihin ohjaamiseen, suojeluun ja yhteiskunnalliseen integraatioon. Mekanismiin puitteissa on myös laadittu indikaattorit uhrien tunnistamiseen sekä kriteerit ja minimivaatimukset sosiaalipalveluiden tarjoamiselle.
Käytännön juridiset puitteet	Bulgarian ministerineuvosto vahvisti kansallisen ohjautumismekanismiin virallisesti vuonna 2016, joten se on Euroopan neuvoston ja unionin ihmiskaupan vastaisten standardien ja vuosien 2007–2021 kansallisen ihmiskaupan vastaisen strategian mukaista täydentävää sääntelyä. Se täyttää useiden lasten oikeuksia, järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa sekä maahanmuuttoa, kansainvälistä suojelua ja integraatiota koskevien strategisten asiakirjojen vaatimukset.
Onko käytäntö siirrettävissä? (sen erityispiirteet huomioiden)	Ministerineuvoston vahvistus tekee kansallisesta ohjautumismekanismista sitovan kaikille ihmiskaupan uhrien tukemiseen osallistuville ja mekanismin puitteisiin kuuluville laitoksille ja organisaatioille. Mekanismi saa myös tukea paikallisilta ihmiskaupan vastaisilta toimikunnilta, joista joillakin on omat alueelliset ohjautumismekanisminsa.

Kansallinen oikeusapupuhelin

Tahot	Kansallinen oikeusaputoimisto (NLAB)
Käytössä	2016–
Laajuus	Kansallinen
Soveltamisala (kaikki rikosten uhrin / tietyt kategoriat)	Oikeusavun tarjoaminen kaikentyyppisten rikosten vähäosaisille uhreille normaalin oikeusapumenettelyn ulkopuolisin, helpotetuin ehdoin.

Kuvaus	<p>Kansallinen oikeusapupuhelin (NPLATL) ja alueellisten asianajajaneuvostojen alueelliset neuvontakeskukset (RCC) perustettiin vuonna 2016 Norjan rahoitusmekanismin rahoittamalla hankkeella ”Oikeusavun saatavuuden parantaminen haavoittuville ryhmille”. Niiden virallinen asema on sittemmin vahvistettu lainsäädännössä ja sääntelyssä. Jokainen henkilö, joka pystyy osoittamaan tulotonsa jäävän kansallisesti määritellyn köyhyysrajan alapuolelle, on oikeutettu alueellisten neuvontakeskusten neuvontaan. Vuoteen 2020 mennessä oli perustettu 13 alueellista neuvontakeskusta. NPLATL (0700 18 250) on puhelinpalvelu, joka tarjoaa kaikille kansalaisille ilmaista juridista neuvontaa vain puhelunmaksun hinnalla.</p> <p>Kansallisen oikeusaputoimiston (NLAB) strategisen uudistuksen puitteissa vuosina 2018–2019 tehdyssä laadullisessa tutkimuksessa haastatellut asianajajat pitivät alueellisten neuvontakeskusten perustamista myönteisenä kehityksenä. Asianajajat arvioivat keskusten edistävän heidän asiakkaidensa etujen toteutumista tarjoamalla perustason neuvontaa näiden tapauksissa ja ohjaamalla nämä tarvittaessa virallisen oikeusavun pariin. Valtaosa oikeusavun saajista, joihin sisältyy myös rikoksen uhreja, ovat myös olleet tyytyväisiä kansallisen oikeusapupuhelimen antamaan neuvontaan ja ovat toivoneet uusien linjojen perustamista, joista voisi saada neuvontaa lainsäädännön eri aloille erikoistuneilta juristeilta.</p> <p>Oikeusaputoimiston vuosikertomusten mukaan oikeusapupuhelin antoi neuvontaa 2 352 tapauksessa vuonna 2018 ja 1 390 tapauksessa vuonna 2019. Alueellisten neuvontakeskusten vastaavat luvut olivat 521 vuonna 2018 ja 784 vuonna 2019.</p>
--------	--

Käytännön juridiset puitteet	Kansallisen oikeusapupuhelimen ja alueellisten oikeusapukeskusten roolit on vahvistettu oikeusapulakiin vuonna 2017 tehdyillä muutoksilla ja erityisasetuksilla.
<p>Onko käytäntö siirrettävissä? (sen erityispiirteet huomioiden)</p> <p>⁴ https://pjp-eu.coe.int/ar_IQ/web/access-to-justice-for-roma-women/about-justrom</p>	Alueellisia neuvontakeskuksia vastaava käytäntö on toteutettu JUSTROM-ohjelman ⁴ puitteissa kansallisen oikeusaputoimiston, syrjinnän vastaisen kansallisen komission sekä muiden laitosten ja organisaatioiden yhteistyöllä. Veliko Tarnovossa ja Plovdivissa sijaitsevat neuvontakeskukset antoivat vuoden 2018 huhtikuun ja vuoden 2019 maaliskuun välillä neuvontaa yli 1 453 romanitautaiselle henkilölle, joista 889 oli naisia. Jotkut asianajotoimistot ovat ottaneet käyttöön kansallista oikeusapupuhelinta vastaavia toimintatapoja.

SUOMEN KÄYTÄNNÖT

Moniammatillinen riskinarviointikokous (MARAK)

Tahot	Useat poliisilaitokset, THL, Rikosuhripäivystys
Käytössä	Toimintatapa otettiin käyttöön Suomessa vuonna 2010 (aluksi pilottiprojektina) osana Naisiin kohdistuvan väkivallan vähentämisen ohjelmaa. Toimintatapa otettiin aluksi käyttöön 3 kaupungissa.
Laajuus	Toimintatapa on tällä hetkellä käytössä 38 kunnassa. Mallin toteuttaminen perustuu kunnallisten viranomaisten päätökseen. Kansallisella tasolla MARAK-mallin kehittämistä ja levittämistä koordinoi Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Se muun muassa päivittää mallissa käytettäviä pohjia ja ohjeita sekä järjestää vuosikonferenssin kaikille Suomen MARAK-ryhmille. THL voi myös lähestyä kuntia ja tiedustella niiden kiinnostusta MARAK-mallin käyttöönottoa kohtaan.
Soveltamisala (kaikki rikosten uhrin / tietyt kategoriat)	Mallia sovelletaan vakavan lähisuhdeväkivallan uhriin. Suurin osa uhreista on ollut naisia. Toimintatapaa ei sovelleta alaikäisiin.
Kuvaus	Vakavat ja toistuvat lähisuhdeväkivaltatapaukset voidaan ohjata moniammatillisen riskinarviointikokouksen (MARAK) arvioitaviksi. MARAK-prosessi on kaksivaiheinen. Ensimmäisessä vaiheessa ammattihenkilö (esim. poliisi, sosiaalityöntekijä tai terveydenhuollon ammattilainen) tunnistaa henkilön lähisuhdeväkivallan uhriksi ja täyttää riskinarviointilomakkeen yhdessä uhrin kanssa. Joissakin kunnissa poliisi ohjaa suurimman osan tapauksista MARAK-menettelyyn, toisissa taas sosiaaliviranomaiset ovat aktiivisimpia menettelyn käynnistämässä. Tapaus siirretään MARAK-menettelyyn, jos tietty määrä riskitekijöitä täyttyy (tai ammattilaisella on muu syy epäillä, että henkilö on vakavan tai toistuvan lähisuhdeväkivallan uhri). Toisessa vaiheessa moniammatillinen ryhmä laatii toimenpidesuunnitelman uhrin turvallisuuden parantamiseksi. Ryhmään voi kuulua esimerkiksi poliisin, sosiaali- ja terveystalveluiden, uhrien tukipalveluiden ja turvakotipalveluiden edustajia.

	<p>Poliisin pääasiallinen tehtävä on arvioida uhrin turvallisuutta ja tekijään liittyviä riskejä. Uhrille nimetään tukihenkilö auttamaan uhria ja välittämään tietoa uhrin ja MARAK-ryhmän välillä. Tietosuojaa ja yksityisyyden suojaa koskevat asetukset asettavat tiettyjä haasteita tiedonjakoa edellyttävälle moni-viranomaistyölle.</p> <p>Uhrien voimaannuttamisen näkökulmasta on merkittävää, että uhrin voivat osallistua kokouksiin ja merkittävä osa heistä käyttääkin tätä oikeuttaan. MARAK-menettelyn käyttö edellyttää joka tapauksessa uhrin suostumusta, vaikka tämä ei haluaisikaan osallistua kokouksiin itse. Menetelmä mahdollistaa kokonaisvaltaisen puuttumisen väkivaltaan, koska se yhdistää palvelujärjestelmän eri toimijoiden tiedot ja asiantuntemuksen. Kun menetelmä otettiin käyttöön Suomessa vuonna 2010, sen ajateltiin myös voivan ehkäistä perhesurmia.</p> <p>MARAK-kokouksen tavoitteena on löytää kokonaisvaltainen ratkaisu uhrin hyvinvoinnin parantamiseen ja väkivallan toistumisen ehkäisyyn. Uhrille annetaan myös tietoa rikosilmoituksen tekemisestä ja rikosprosessin toiminnasta. Piispan ja Octoberin (2017) seurantatutkimus osoitti, että MARAK vähensi toistuvasta lähisuhdeväkivallasta rikosilmoituksia tehneiden henkilöiden tekemien uusien rikosilmoitusten määrää.</p>
--	---

Käytännön juridiset puitteet	Käytäntö ei perustu lainsäädäntöön, vaan kansallisiin ohjeisiin. Väkivallan riskiä arvioidaan standardisoiduilla riskinarviointityökaluilla. MARAK-menettelyyn osallistuvat henkilöt allekirjoittavat suostumuslomakkeen. Käytännön kirjaamisesta lainsäädäntöön keskustellaan parhaillaan, jotta kaikille lähisuhdeväkivallan uhreille voitaisiin taata johdonmukaiset ja yhdenvertaiset palvelut asuinpaikasta riippumatta.
Onko käytäntö siirrettävissä? (sen erityispiirteet huomioiden)	MARAK-ryhmän perustaminen edellyttää kaikkien keskeisten kunnallisten toimijoiden osallistumista. Terveystieteiden, poliisin, sosiaalipalveluiden, uhrien tukipalveluiden ja turvakotipalveluiden edustajien lisäksi ryhmään voi kuulua esim. mielenterveyspalveluiden, päihdepalveluiden, lastensuojelun ja asumispalveluiden työntekijöitä. Näistä minkä tahansa työntekijä voi täyttää MARAK-riskinarviointilomakkeen yhdessä mahdollisen asiakkaan kanssa, mutta käytännössä lomakkeen täyttää useimmiten sosiaalityöntekijä, terveydenhuollon ammattilainen tai poliisi.

Seri-tukikeskukset seksuaaliväkivallan uhreille

Tahot	Useat poliisilaitokset, Seri-tukikeskukset, THL, Rikosuhripäivystys
Käytössä	2017–
Laajuus	Suomen ensimmäinen Seri-tukikeskus avattiin Helsingin yliopistollisessa keskussairaalassa (HUS) vuonna 2017. Muihin yliopistollisiin sairaaloihin on sittemmin perustettu viisi muuta keskusta. Pienempien kaupunkien keskussairaloihin on lisäksi avattu satelliittikeskuksia. Verkosto on tarkoitus laajentaa maanlaajuisesti.

Soveltamisala (kaikki rikosten uhrin / tietyt kategoriat)	<p>Seri-keskukset tarjoavat palveluita 16 vuotta täytäneille seksuaalirikosten uhreille sukupuolesta riippumatta. Valtaosauhreista (n.95%) on toistaiseksi ollut kaikenikäisiä naisia, ja suurimman ryhmän ovat muodostaneet 20–24-vuotiaat naiset. Palvelun saatavuuteen miehille ja muunsukupuolisille on suunnitteilla parannuksia. Alle 16-vuotiaita uhreja ei oteta Seri-keskusten asiakkaiksi. Lapsiuhrit ohjataan lastensairaalaan, mutta ainakin Helsingissä Seri-keskuksen työntekijät voivat tehdä lääkärintarkastuksen myös teini-ikäisille tytöille. Uhrien ikään perustuvaan jaotteluun ei ole näkyvissä muutosta, mutta meneillään olevassa <i>Barnabus</i>-hankkeessa kehitetään teini-ikäisille suunnattuja palveluita ja menetelmiä seksuaalisen hyväksikäytön uhrien auttamiseen.</p>
Kuvaus	<p>Seri-keskusten tarkoitus on tarjota seksuaaliväkivallan uhreille heidän tarvitsemansa palvelut yhdessä paikassa. Seksuaaliväkivallan uhrin voivat hakeutua keskuksiin kaikkina viikonpäivinä ja vuorokauden ympäri, joko itsenäisesti tai viranomaisen (kuten poliisin) ohjaamana. Sekä keskukset että poliisi kertovat heidän välisensä yhteistyön olevan tiivistä, mikä hyödyttää sekä uhreja että rikosten tutkintaa. Uhrin voi hakeutua Seri-keskukseen 30 päivän kuluessa teosta. Seri-keskuksissa uhrien käytettävissä on kättilön/sairaanhoidajan, lääkärin, psykologin, sosiaalityöntekijän ja sairaalapastorin palvelut. Uhrin voivat saada lääketieteellistä ja psykologista apua, sekä tietoja järjestöjen kuten Rikosuhripäivystyksen ja Raiskauskriisikeskus Tukinaisen palveluista (joille uhrien yhteystiedot voidaan heidän suostumuksellaan välittää).</p>

	<p>Rikosilmoituksen tekeminen ei ole edellytys palveluiden saamiselle, mutta siihen rohkaistaan ja uhreille tarjotaan apua rikosoikeudellisen prosessin käynnistämisessä. Uhrille voidaan hänen suostumuksellaan tehdä oikeuslääketieteellinen lääkärintarkastus näytteenottoineen, vaikka uhri ei haluaisi tehdä ilmoitusta poliisille. Näytteitä voidaan säilyttää vähintään 10 vuotta ja käyttää todisteina, jos tapaus joskus etenee rikostutkintaan. Käytäntö on parantanut oikeustieteellisen todistusaineiston laatua, kun näytteenotto on annettu erikoistuneen henkilöstön tehtäväksi. Todisteet säilytetään keskuksessa, joten ne ovat käytettävissä, jos uhri myöhemmin päättää tehdä rikosilmoituksen. Uhrin tutkinut lääkäri voi antaa poliisille kirjallisen lausunnon, jos se on tarpeen rikosprosessia varten. Seri-keskuksen henkilökuntaa voidaan myös kutsua asiantuntijatoimittajiksi oikeuteen. Uhrien yksityisyyden suojelemiseksi Seri-keskusten potilastietojen käyttöä on rajoitettu potilastiedon arkistossa. Eri palveluiden kokoaminen yhteen paikkaan edistää uhrien oikeuksien toteutumista ja heidän hyvinvointiaan. Oikeuslääketieteellisen näytteenoton osaaminen ja näytteiden automaattinen säilyttäminen todennäköisesti myös parantaa uhrien oikeusturvaa. HEUNI:lle kerrottiin tutkimuksessa, että keskustusten asiakaspalaute on ollut erittäin myönteistä, mutta palautteen analyysi ei ollut mahdollista, koska vain pieni osa asiakkaista antaa ollenkaan palautetta.</p>
Käytännön juridiset puitteet	<p>Seri-tukikeskusten perustaminen nojaa Euroopan neuvoston naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemistä ja torjuntaa koskevan yleissopimuksen, eli Istanbulin sopimuksen velvoitteeseen perustaa tukikeskuksia seksuaaliväkivallan uhreille (25 artikla), mikä on todettu myös Suomen hallituksen Istanbulin sopimuksen toimeenpanosuunnitelmassa 2018–2021.</p>

Onko käytäntö siirrettävissä? (sen erityispiirteet huomioiden)	Haastattelemiemme asiantuntijoiden mukaan vastaavat käytännöt voidaan toteuttaa missä tahansa ympärivuorokautisia päivystyspalveluita tarjoavassa sairaalassa. Seksuaali- ja lisääntymisterveyden osaamista tarjoavat naistensairaalat soveltuvat toimintamalliin parhaiten. Keskuksen on toimittava yhteistyössä paikallisen poliisilaitoksen kanssa.
--	--

Videotallenteen ja videoneuvottelun käyttö rikosprosessissa

Tahot	Useat poliisilaitokset, Rikosuhripäivystys, Tuomioistuinvirasto
Käytössä	Suomi on toteuttanut uhridirektiivin nojalla kolme toimenpidettä, jotka mahdollistavat videoteknologian käytön rikosprosessissa: mahdollisuus todistajanlausunnon videoimiseen esitutkinnassa (2016), mahdollisuus pitää valmisteluistunto videoyhteyden välityksellä (2019) ja videokuuleminen pääkäsittelyssä (2016). Lisäksi oikeusministeriö asetti vuonna 2019 työryhmän valmistelemaan lainsäädäntöä, joka mahdollistaisi käräjäoikeudessa nauhoitettujen videotallenteiden käytön todisteena hovioikeudessa. Silloin rikoksen uhria ei tarvitsisi kuulla uudelleen hovioikeudessa, vaan hänen todistajanlausuntonsa voitaisiin katsoa videolta.
Laajuus	Käytännöt ovat valtakunnallisia, ja Tuomioistuinvirasto on vahvistanut, että kaikilla tuomioistuimilla on videokuulemisen ja videolle tallennettujen todistajanlausuntojen todisteina esittämisen edellyttämät laitteet. Poliisiviranomaisten mukaan todistajanlausuntojen videoimisen käytännöissä on jonkin verran eroja poliisilaitosten välillä.

Soveltamisala (kaikki rikosten uhrin / tietyt kategoriat)	Esitutkintalain mukaan alle 15-vuotiaiden, 15–17 vuotiaiden seksuaalirikoksen uhrien ja täysi-ikäisten henkilöiden, joiden osalta lain muut edellytykset täyttyvät, kuulustelu voidaan tallentaa esitutkinnassa videolle . Vaikka videoitujen kuulustelujen käyttö on mahdollista useiden eri uhriryhmien kohdalla, haastatellut ammattilaiset vahvistivat, että niitä käytetään lähinnä alle 18-vuotiaiden henkilöiden ja joissakin harvinaisissa tilanteissa muiden haavoittuvien ryhmien (esim. iäkkäät tai vammaiset henkilöt) tapauksissa. Oikeudenkäymiskaassa (17 luku 52 §) säädetään uhrin mahdollisuudesta tulla kuulluksi oikeudenkäynnissä videoneuvottelua käyttäen , jos menettely on tarpeen henkilön suojaamiseksi henkeen tai terveyteen kohdistuvalta uhalta tai henkilö on erityisen suojelun tarpeessa ottaen huomioon etenkin hänen henkilökohtaiset olosuhteensa ja rikoksen laatu. Videoneuvottelun käyttö yksittäisissä tapauksissa on kuitenkin tuomioistuimen harkintavallassa. On jonkin verran alustavaa näyttöä siitä, että videoneuvottelujen käyttö on lisääntynyt COVID-19-pandemian johdosta (maaliskuusta 2020 alkaen).
Kuvaus	Esitutkintalaki (11 luku 9 §) edellyttää <i>erityisen suojelun tarpeen arviointia</i> esitutkinnassa. Arvioinnin tarkoitus on selvittää, tarvitaanko erityisiä toimenpiteitä rikoksen uhrin suojelemiseksi kärsimykseltä, pelottelulta tai koston tutkinnan ja oikeudenkäynnin aikana. Yksi arvioinnin perusteella mahdollisesti toteutettavista toimenpiteistä on uhrin kuulemisen tallentaminen videolle, jotta hän ei joudu toistamaan lausuntoaan useita kertoja. Kuten edellä on mainittu, lapsiuhrien ja 15–17-vuotiaiden seksuaalirikosten uhrien kuuleminen esitutkinnassa tallennetaan aina videolle. Tuomioistuin päättää tapauskohtaisesti tallenteen käyttämisestä todisteena oikeudenkäymiskaaren (17 luku 24 §) mukaisin perustein.

	<p>Lainsäädäntöön alkuvuodesta 2019 tehdyt muutokset (423/2018, HE 200/2017) laajensivat eri osapuolten mahdollisuutta osallistua rikosasian käsittelyyn videoneuvottelun välityksellä. Videoneuvottelujen käytön laajentaminen laajentaa myös rikoksen uhrien oikeutta osallistua oikeudenkäyntiin videon välityksellä. Videoneuvottelun käyttö yksittäisissä tapauksissa on yhä tuomioistuimen harkintavallassa. Uuden lainsäädännön valmisteluissa esitettiin, että videoneuvottelujen käyttö tehostaa prosessia ja tuottaa kustannussäästöjä. Lisäksi videoneuvottelun käyttö voi lieventää tapahtumien läpikäymisen tai tekijän kohtaamisen uhrielle aiheuttamaa henkistä kuormaa.</p>
Käytännön juridiset puitteet	<p>Uhridirektiivissä (23 artikla 3 kohta b alakohta) todetaan, että rikoksen uhria voidaan kuulla oikeudessa ilman hänen henkilökohtaista läsnäoloaan erityisesti asianmukaisen viestintätekniiikan avulla. Kansallinen lainsäädäntö:</p> <ul style="list-style-type: none"> (1) Oikeudenkäymiskaari (1.1.1734/4) (2) Esitutkintalaki (22.7.2011/805) (3) Laki oikeudenkäynnistä rikosasioissa (11.7.1997/689)
Onko käytäntö siirrettävissä? (sen erityispiirteet huomioiden)	<p>Euroopan unionin uhridirektiivi 2012/29/EU edellyttää kuulustelujen videoimista ja nauhoitteiden käytön sallimista oikeudenkäynnissä sekä videoneuvottelun käyttöä haavoittuvaisten uhrien suojelemiseksi. Nämä videoteknologiaan liittyvät käytännöt soveltuvat kaikkiin jäsenvaltioihin, joissa on saatavilla tarvittavat laitteet ja niiden käytön edellyttämää osaamista.</p>

SAKSAN KÄYTÄNNÖT

Berliinin Gewaltschutzambulanz (poliklinikat väkivallan uhreille)

Tahot	Useita <i>Gewaltschutzambulanzen</i> -poliklinikkoja tai vastaavia ohjelmia
Käytössä	2014– (Charité n.d.). Pysyvä
Laajuus	Paikallinen/alueellinen (Berliini)
Soveltamisala (kaikki rikosten uhrin / tietyt kategoriat)	Lähisuhde- ja muun väkivallan sekä seksuaalirikosten täysi-ikäiset ja alaikäiset uhrin (§§ 174 ff., §§ 223 ff StGB ⁵) ⁵ Strafgesetzbuch (StGB): rikoslaki.
Kuvaus	<p>Berliinin Gewaltschutzambulanz (GSA) (väkivallan uhrien poliklinikka) on tutkintaviranomaisista riippumaton oikeuslääketieteellinen terveydenhuollon yksikkö. GSA laatii ilmaisen oikeuslääketieteellisen dokumentaation rikollisten tekojen aiheuttamista näkyvistä vammoista. GSA:ssa työskentelee vain lääkärin vaitiolovelvollisuuden sitomia oikeuslääketieteen erikoislääkäreitä. Poliklinikkojen tallentama oikeuslääketieteellinen näyttö kelpaa oikeudessa, ja sitä voidaan käyttää rikos-, siviili- ja/tai perhetuomioistuimissa. Näyttö säilytetään huolellisesti. Uhrin päättävät itse, haluavatko he käyttää tallennettua näyttöä rikosoikeudenkäynnissä. Poliklinikat kunnioittavat uhrien itsemääräämisoikeutta.</p> <p>GSA-poliklinikkojen työn merkityksestä kertoo se, että jo 4 700 uhria on hakenut apua Berliinin GSA-klinikoilta niiden viisivuotisen historian aikana (Ärzteblatt 2019). Klinikoilla myös kerrotaan rikoksen uhreille muista avun lähteistä. Uhreille annetaan tietoa myös selkokielellä sekä muilla kielillä kuin saksaksi (Charité 2014). Väkivallan uhrien poliklinikoilla työskentelee myös Opferhilfe e.V. -organisaation liikkuvia neuvoja. He selvittävät uhrien asuinolosuhteita ja avun tarvetta, mutta voivat myös saattaa uhrin viranomaisten luo tai naisten turvakotiin (BMFSFJ 2020).</p>

Käytännön juridiset puitteet	Käytännöllä ei ole juridisia puitteita, koska se ei varsinaisesti ole rikosoikeudellisen järjestelmän alainen.
Onko käytäntö siirrettävissä? (sen erityispiirteet huomioiden)	Muut instituutiot eivät sellaisenaan voi toteuttaa tätä käytäntöä. Vastaavia käytäntöjä on toteutettu myös muissa osavaltioissa (esim. Hannoverin lääketieteellisen tiedekunnan <i>ProBeweis</i> , Münchenin Ludwig-Maximilians -yliopiston <i>Gewaltschutzambulanz</i> jne.).

Yleisten syyttäjänvirastojen erikoisosastot

Tahot	Yleiset syyttäjänvirastot
Käytössä	Pysyvä
Laajuus	Alueellinen – Seksuaalirikosten yleisen syyttäjänviraston erikoisosasto (Berliinin senaatin oikeuden, kuluttajainsuojan ja yhdenvertaisuuden osasto)
Soveltamisala (kaikki rikosten uhrin / tietyt kategoriat)	Seksuaalirikosten uhrin [rikokset seksuaalista itsemääräämisoikeutta vastaan] (§§ 174-184j StGB)
Kuvaus	Saksassa yleisellä syyttäjänvirastolla (Staatsanwaltschaft) on velvollisuus tutkia jokainen epäily laillisuusperiaatteen (§ 152(2) StPO ⁶ , § 160(1) StPO) mukaisesti. Seksuaalirikosten tutkintaa varten on perustettu yleisen syyttäjänviraston erikoisosastoja (Sonderdezernate tai Fachabteilungen). Osastojen erikoistuneilla juristeilla on erityisosaamista esim. oletettujen uhrien kuulemisessa (Dr. Böttner Rechtsanwalt n.d.). Myös Berliinin yleiseen syyttäjänvirastoon on perustettu tällainen erikoisosasto, jonka erikois-koulutetut ja sensitiiviset syyttäjät saavat säännöllisesti seksuaalirikosten tutkintaan ja oletettujen uhrien käsittelyyn liittyvää jatkokoulutusta. Erikoisosasto tekee myös tiivistä yhteistyötä uhrien tukikeskusten ja osavaltion rikospoliisin (Landeskriminalamt (LKA)) erikoisosaston kanssa. Yhteistyö muiden asiantuntijoiden kanssa varmistaa, että syyttäjänviraston erikoisosasto pystyy vastaamaan todistajina toimivien uhrien tarpeisiin.

Käytännön juridiset puitteet	Seksuaalirikosten uhrin [rikokset seksuaalista itsemääräämisoikeutta vastaan] (§§ 174-184j StGB) <i>Laillisuusperiaate</i> (§ 152(2) StPO, § 160(1) StPO).
Onko käytäntö siirrettävissä? (sen erityispiirteet huomioiden)	Käytäntö on siirrettävissä Saksan muiden osavaltioiden yleisiin syyttäjänvirastoihin. Myös muiden alojen erikoisosastojen perustaminen on mahdollista. Saksan naisjuristien yhdistys (DjB) on esim. laatinut listan tällaisten lähisuhdeväkivaltaan erikoistuneiden osastojen toiminnasta osavaltioissa (DjB 2012). Myös osavaltioiden poliisilaitokset voisivat perustaa niiden alulla tapahtuviin seksuaalirikoksiin erikoistuneita osastoja.

Uhrien tuki ja psykososiaaliset prosessitukihenkilöt (psychosoziale Prozessbegleitung)

Tahot	Osavaltioiden käräjäoikeudet ja alueelliset tuomioistuimet (uhrien tuki) Valtion (oikeudelliset) viranomaiset, kuten uhrien tukipalvelut, uhrien suojelujärjestöt ja kansalaisjärjestöt (psykososiaalinen prosessituki)
Käytössä	Todistajille on tarjottu tukea 1990-luvun puolivälistä alkaen Psykososiaalista prosessitukea on annettu vuodesta 2017
Laajuus	Alueellinen (uhrien tuki) (Baijerin osavaltion oikeusministeriö) Kansallinen (psykososiaalinen prosessituki)
Soveltamisala (kaikki rikosten uhrin / tietyt kategoriat)	Todistajina toimivat uhrin (uhrien tuki) Lapset, alaikäiset ja puolustuskyvyttömät henkilöt, jotka ovat kärsineet vakavaa seksuaali- tai muuta väkivaltaa; vakavien väkivaltarikosten, kuten törkeän pahoinpitelyn, ryöstön ja ihmiskaupan uhrin (§397a (1 Nr.5) StPO) (psykososiaalinen prosessituki)

Kuvaus	<p>Paikalliset kärjäoikeudet ja alueelliset tuomioistuimet tarjoavat uhreille tukea (Zeugenbetreuung) rikosoikeudenkäynneissä. Uhrien tuen tarkoitus on ehkäistä rikosprosessin aiheuttamaa kuormitusta. Uhrien tukihenkilöt (taustaltaan pääasiassa sosiaalityöntekijöitä) toimivat uhrien yhteyshenkilöinä kaikissa rikosprosessiin liittyvissä asioissa ja huolehtivat todistajista ennen oikeudenkäyntiä, sen aikana ja sen jälkeen. Uhrien tukipalveluilla on omat huoneet kärjäoikeuksien ja alueellisten tuomioistuinten tiloissa. Huoneissa on esimerkiksi leluja, ja ne tarjoavat uhreille turvallisen odotustilan rikosoikeudenkäynnin aikana. Huone on myös rauhallinen tila, jossa asianomistajalle voidaan kertoa oikeudenkäynnin etenemisestä sekä asianomistajan ja uhrin oikeuksista ja velvollisuuksista. Uhrin tutustuvat tukihenkilöidensä kanssa oikeussaliin ennen oikeudenkäyntiä, ja tukihenkilö voi tulla heidän mukanaan saliin myös oikeudenkäynnin aikana.</p> <p>Rikoksen uhreilla on lisäksi mahdollisuus saada psykososiaalista prosessitukea (Psychosoziale Prozessbegleitung). Se tarjoaa uhreille intensiivistä ja ammattitaitoista ei-juridista tukea koko rikosprosessin ajan. Psykososiaalisen prosessituen tavoitteena on vähentää asianomistajan kuormittumisen riskiä ja ehkäistä toissijaista uhriksi joutumista rikosprosessin aikana. Tuomioistuin voi määrätä psykososiaalista prosessitukea alaikäisille tai erityisen haavoittuvaisille, vakavien rikosten uhriksi joutuneille aikuisille. Valtion (oikeudelliset) viranomaiset, kuten uhrien tukipalvelut, uhrien suojelujärjestöt ja kansalaisjärjestöt toteuttavat uhrin psykososiaalisen prosessituen. Joissakin osavaltioissa tukihenkilö (Prozessbegleiter*in) voi myös olla oikeussalissa todistavan uhrin tukena rikosasian käsittelyn aikana.</p>
--------	---

Käytännön juridiset puitteet	§48(2) StPO; 406f(2) StPO (uhrien tuki rikosprosessissa). §406g StPO; Laki psykososiaalisesta tuesta (PsychPbG) (psykososiaalinen prosessituki).
Onko käytäntö siirrettävissä? (sen erityispiirteet huomioiden)	Käytäntö on siirrettävissä Saksan muiden osavaltioiden tuomioistuimiin. Psykososiaalista prosessitukea tarjoavat vain erikoiskoulutetut ammattihenkilöt, joilla on sosiaalityö-, sosiaalipedagogiikka-, psykologia- tai vastaavaa taustaa, ja jotka ovat suorittaneet <i>Psychosoziale Prozessbegleitung</i> -koulutuksen.

ROMANIAN KÄYTÄNNÖT

Koordinointiohjelma ihmiskaupan uhrien auttamiseen rikosprosessissa

<p>Tahot</p> <p>⁷ Agenția Națională Împotriva Traficului de Persoane http://anitp.mai.gov.ro/</p>	<p>Romanian rikosprosessissa pyritään suojelemaan ihmiskaupan uhreja uhrin tunnistamisesta oikeudenkäynnin päättymiseen asti. Romanian ihmiskaupan vastainen virasto (ANITP)⁷ onkin tehostanut ja koordinoitunut toimintaansa yhdessä Romanian poliisin (IGPR), rajapoliisin, santarmiston (IGJR) sekä järjestäytyneen rikollisuuden ja terrorismin tutkinnan direktoraatin (DIICOT) kanssa toteutettavalla koordinointiohjelmalla ihmiskaupan uhrien auttamiseksi rikosprosessissa</p>
<p>Käytössä</p>	<p>Ohjelma on ollut käytössä Romaniassa vuodesta 2008. Ohjelma on voimassa toistaiseksi.</p>
<p>Käytännön juridiset puitteet</p>	<p>Ohjelma perustuu ihmiskaupan uhrien auttamisen koordinoitua rikosprosessissa koskevaan virastojen väliseen yhteistyösopimukseen.</p>
<p>Laajuus</p>	<p>Ohjelma on maanlaajuinen.</p> <p>Yksittäisissä tapauksissa myös tehdään yhteistyötä muiden maiden viranomaisten kanssa. ANITP tarjoaa sen tarkkailussa oleville ihmiskaupan uhreille tukea rikosta tutkivan valtion oikeusviranomaisten pyynnöstä, jotta uhrin voivat osallistua rikosprosessiin kyseisessä valtiossa. Tukea annetaan esimerkiksi</p> <ul style="list-style-type: none"> • matkan suunnitteluun ja järjestelyihin • video-/verkkokuulemisen suunnitteluun ja järjestelyihin • saattamalla ja auttamalla uhria matkalla, sekä olemalla tarvittaessa uhrin tukena myös kohdemaassa tapahtuvan oikeuskäsittelyn ajan.
<p>Soveltamisala (kaikki rikosten uhrin / tietyt kategoriat)</p>	<p>Ohjelman kohteena ovat Romaniassa hyväksikäytetyt ihmiskaupan uhrin sekä ulkomailla hyväksikäytetyt Romanian kansalaiset.</p>

Kuvaus	<p>Ohjelman tavoitteet ovat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lisätä ihmiskaupan uhrien mahdollisuuksia toimia asianomistajana tai todistajana rikosprosessissa. • Lisätä ihmiskaupan uhrien osallistumista rikosprosessin eri vaiheisiin. • Turvata oikeus osallistua kaikkiin rikosprosessin vaiheisiin. • Parantaa uhrien tietoisuutta asiaankuuluvista oikeudellisista ja hallinnollisista menettelyistä. • Parantaa esitutkintaviranomaisten kanssa tekemisiin joutuvien ihmiskaupan uhrien mahdollisuuksia saada erikoistuneita tuki-palveluita. <p>Ihmiskaupan vastainen virasto on yhteistyösopimuksen mukaisesti määritellyt seuraavat tavoitteet ihmiskaupan uhrien auttamisen koordinoitiohjelmalle:</p> <p>a) Ilmoittaa poliisille tai järjestäytyneen rikollisuuden ja terrorismin tutkinnan direktoraatille tunnistetuista ihmiskaupan uhreista, jotka haluavat osallistua rikosprosessiin todistajana tai asianomistajana, jotta tekijät saadaan syytteeseen.</p> <p>b) Pitää yhteyttä uhreihin tapauksen ratkaisuun asti, vaikka nämä eivät haluaisi apua tai suojelua rikosprosessin aikana.</p> <p>c) Varmistaa, että oikeustoimikelpoiset uhrin saavat halutessaan tietoa rikosoikeudenkäyntiin osallistumisesta ja tapauksen hoidosta, joko suoraan ihmiskaupan vastaiselta virastolta tai sen yhteistyöviranomaisilta.</p> <p>d) Avustaa ihmiskaupan uhreja oikeuskäsittelyssä syyttäjän pyynnöstä ja tuomarin suostumuksella.</p> <p>e) Pyytää poliisilta tarkempia riskinarviointeja ihmiskaupan uhreista, joita ANITP tukee rikosprosessissa, jotta heidän suojelunsa voidaan järjestää asianmukaisesti.</p>
--------	---

	<p>f) Tehdä järjestäytyneen rikollisuuden ja terrorismin tutkinnan direktoraatin pyynnöstä yhteistyötä poliisin ja santarmiston kanssa esitutkinnassa sekä ihmiskaupan uhrien kuljetuksessa ja suojelussa.</p> <p>d) Tehdä yhteistyötä järjestäytyneen rikollisuuden ja terrorismin tutkinnan direktoraatin syyttäjän ja tapausta tutkivan poliisin kanssa koordinoitua tuen takaamiseksi ihmiskaupan uhreille.</p>
Onko käytäntö siirrettävissä?	Ohjelma on suunniteltu erityisesti ihmiskaupan uhreja varten. Se on kuitenkin tarjonnut riittävän tuen sadoille uhreille, joten muut kansalliset viranomaiset voivat käyttää ohjelman toteutusta mallina muita uhriryhmiä varten kehitettävälle toimintatavoille, koska rikoksen uhrien tukeminen edellyttää aina moniammatillista lähestymistapaa ja viranomaisien välistä yhteistyötä, ja nämä näkökohdat on otettu tässä ohjelmassa huomioon.

Nuoriso- ja perhetuomioistuin

Tahot	Braşovin nuoriso- ja perhetuomioistuin
Käytössä	Toiminut Braşovissa vuodesta 2004.
Käytännön juridiset puitteet	Käytäntö on perustettu marraskuussa 2004 oikeusministerin määräyksellä 3142 / C / 22, ja se otettiin välittömästi käyttöön Braşovin kaupungissa. Toiminta alkoi pilottihankkeella, ja tuomioistuin on vuosien saatossa saavuttanut erittäin hyviä tuloksia alaikäisiä koskevien siviili- ja rikosasioiden ratkaisemisessa lasten oikeuksia koskevien eurooppalaisten vaatimusten mukaisesti. Tuomioistuin toimii oikeuslaitoksen organisaatiosta annetun lain 304/2004 mukaisesti, jonka 36 artiklan 3 kohta mahdollistaa erityistuomioistuimien perustamisen piirikunnissa ja Bukarestin kaupungissa.

Laajuus	Braşovin nuoriso- ja perhetuomioistuin toimii Braşovin muutoksenhakutuomioistuimentuomiopiirissä yhdessä Braşovin ja Covasnan alueellisten tuomioistuinten kanssa. Se toimii Braşovin kunnan oikeustalossa yhdessä Braşovin alioikeuden ja alueellisen tuomioistuimen kanssa.
Soveltamisala (kaikki rikosten uhrin / tietyt kategoriat)	Alaikäiset uhrin
Kuvaus	<p>Braşovin nuoriso- ja perhetuomioistuin ratkaisee siviili-, rikos-, nuoriso- ja perheoikeudellisia tapauksia. Sen toimivaltaan kuuluvat <i>rikosasiat</i>, joissa vähintään yksi vastaajista tai asianomistajista/riitapuolista on alaikäinen (ensimmäisenä oikeusasteena alueellisten tuomioistuinten toimivaltaa koskevissa asioissa sekä valitustuomioistuimena sen alueen alioikeuksien turvaamis- ja suojaamistoimia sekä rikostuomioiden tai yhdyskuntapalvelun täytäntöönpanoa koskevissa tuomioissa ja päätöksissä) ja <i>siviiliasiat</i> sekä ensimmäisenä oikeusasteena (sijoitukset ja adoptiot) että valitustuomioistuimena (tuomioistuimen tuomiopiirissä annetut, alaikäisiä ja perheitä koskevat tuomiot ja päätökset). Maantieteellisesti Braşovin nuoriso- ja perheoikeuden tuomiopiiri koostuu Braşovin piirikunnasta, ja Braşovin, Făgăraşin, Rupean ja Zărneştin tuomioistuimet ovat sen tuomioistuinvalvonnan alaisia edellä mainituissa asioissa.</p> <p>Tuomioistuimen erikoistuneet lautakunnat käsittelevät ensimmäisen oikeusasteen tapaukset. Kaikki tuomioistuimen tuomarit ovat erikoistuneet sekä siviilioikeudellisiin (perhesuhteiden ja lastensuojelun alueet) että rikosoikeudellisiin tapauksiin. Tilastoja tuomioistuimen toiminnasta⁸:</p> <p>Ratkaistut tapaukset 2019: 1 404 Ratkaistut tapaukset 2018: 1 234 Ratkaistut tapaukset 2017: 1 291</p>

⁸ Vuoden 2020 tilastot eivät olleet saatavilla tätä kirjoitettaessa.

Onko käytäntö siirrettävissä? (sen erityispiirteet huomioiden)	Vaikka alaikäisiä koskeviin rikos- ja siviilioikeudellisiin tapauksiin erikoistuneiden tuomioistuinten perustamiselle on olemassa lainsäädännölliset puitteet, kansallisella tasolla ei tällä hetkellä ole riittävästi tällaisia tuomioistuimia. Niitä tulisi alaikäisten uhrien suuren määrän johdosta perustaa lisää. Tapausten ratkaisun pitkäkestoisuus tuomioistuimen ruuhkautumisen takia voi aiheuttaa alaikäisille pitkäkestoisia seurauksia, joista he voivat kärsiä vielä täysi-ikäisinäkin. Tuomioistuinten perustamiseen tarvittaisiin hallitusten ja oikeusministeriöiden rahoitusta, jolla tuomarit voisivat myös erikoistua syvemmin lasten oikeuksia koskevaan kansalliseen ja kansainväliseen lakiin.
--	--

Lähisuhdeväkivallan uhreja suojelevat väliaikaiset lähestymiskiellot

Tahot	Romanian poliisi
Käytännön juridiset puitteet	Lähisuhdeväkivallan estämisestä ja torjunnasta annetun lain 217/2003 muuttamisesta annettu laki 174 / 13.07.2018. Ennen vuoden 2018 lakimuutosta lähestymiskielloa piti hakea tuomioistuimelta. Lakimuutoksen johdosta poliisi voi määrätä väliaikaisen lähestymiskiellon huomattavasti nopeammin.
Laajuus	Kansallinen
Soveltamisala (kaikki rikosten uhrin / tietyt kategoriat)	Lähisuhdeväkivallan uhrin
Kuvaus	Väliaikaisen lähestymiskiellon voi määrätä poliisi, joka toteaa virantoimituksessa välittömän lähisuhdeväkivallan aiheuttaman vaaran ihmisen henkeä, ruumiillista koskemattomuutta tai vapautta kohtaan. Poliisi toteaa välittömän riskin näytön arvioinnin ja riskinarviointilomakkeen perusteella. Jos väliaikaisen lähestymiskiellon määräämisen edellytykset eivät riskinarvioinnin perusteella täyty, poliisilla on velvollisuus ilmoittaa lähisuhdeväkivaltaa omien sanojensa mukaan kokeneille henkilöille heidän mahdollisuudestaan hakea lähestymiskielloa tuomioistuimelta.

	<p>Poliisin määräämä väliaikainen lähestymiskiello kestää viisi vuorokautta ja voi sisältää seuraavia suojaamistoimenpiteitä:</p> <ul style="list-style-type: none"> - väkivallantekijän väliaikainen häätö yhteisestä kodista, vaikka tekijä olisi sen omistaja - uhrin ja mahdollisten lasten kotiinpaluun mahdollistaminen - väkivallantekijän kieltäminen lähestymästä uhria tai tämän perheenjäseniä, asuntoa, kotia tai opiskelupaikkaa - väkivallantekijän hallussa olevien aseiden takavarikointi. <p>Väliaikaisen lähestymiskiellon kohteelle ilmoitetaan lisäksi, että sen määräysten rikkominen on rikos, josta voidaan tuomita yhdestä kuukaudesta yhden vuoden pituiseen vankeusrangaistukseen.</p> <p>Viiden vuorokauden jakso lasketaan tunneissa, eli se kestää 120 tuntia väliaikaisen lähestymiskiellon määräämisestä. Väliaikaisesta lähestymiskiellosta ilmoitetaan sekä uhrille että tekijälle. Poliisiyksikkö toimittaa väliaikaisen lähestymiskiellon toimivaltaisen tuomioistuimen yhteydessä toimivalle syyttäjänvirastolle 24 tunnin kuluessa sen antamisesta.</p> <p>Sen jälkeen toimivaltaisen syyttäjänviraston syyttäjä päättää 48 tunnin kuluessa, onko väliaikaisen lähestymiskiellon jatkamiselle perusteita. Jos syyttäjä ei näe perusteita määrättyjen suojaamistoimien jatkamiselle, hän voi määrätä ne päättymään ilmoittamana ajankohtana.</p>
--	--

	<p>Jos väliaikaisen lähestymiskiellon jatkamiselle taas on perusteet, syyttäjä voi jatkaa sen voimassaoloa lähestymiskielloon liitettävällä hallinnollisella päätöksellä. Sen jälkeen syyttäjä lähettää väliaikaisen lähestymiskiellon, sen taustalla olevat asiakirjat ja lähestymiskiellon vahvistuksen toimivaltaiselle tuomioistuimelle ja pyytää suojaamistoimien jatkamista enintään kuuden kuukauden lähestymiskiellolla. Väliaikaisen lähestymiskiellon alkuperäistä viiden vuorokauden kestoa jatketaan lähestymiskiellon juridisen käsittelyn ajaksi ja kiellon kohteelle ilmoitetaan tästä. Väliaikaisesta lähestymiskiellosta voi valittaa toimivaltaiseen tuomioistuimeen 48 tunnin kuluessa sen tiedoksiannosta.</p>
<p>Onko käytäntö siirrettävissä? (sen erityispiirteet huomioiden)</p>	<p>Poliisin määräämä lähestymiskiello voi mahdollistaa lähisuhdeväkivallan uhrien tehokkaamman ja oikea-aikaisen suojelun. Se on tällä hetkellä käytössä kansallisella tasolla vain lähisuhdeväkivallan uhreille, mutta siitä olisi hyötyä myös seksuaalisen ahdistelun tai muun väkivallan uhreille.</p>

ESPANJAN KÄYTÄNNÖT

Uhrin nostama yksityinen syyte oikeusprosessissa

Tahot	Red Jurídica (asianajotoimisto)
Käytössä	1882– Tehostettu sukupuoleen perustuvan väkivallan uhreille vuodesta 2015
Käytännön juridiset puitteet	<ul style="list-style-type: none"> - Kuninkaallinen asetus rikosasiain oikeudenkäyntimenettelystä, annettu 14.9.1882 (yksityisiä syytteitä koskeva 110 artikla) - Espanjan perustuslaki, 1978 (21 artikla 1 kohta, 125 artikla) - Rikoksen uhrien asemasta annettu laki 4/2015, annettu 27.4.2015
Laajuus	Kansallinen
Soveltamisala (kaikki rikosten uhrin / tietyt kategoriat)	Kaikki rikosten uhrin
Kuvaus	<p>Uhrin voi osallistua Espanjan rikosprosessiin aktiivisesti nostamalla yksityisen syytteen. Tämä mahdollisuus on Espanjan perustuslaissa säädetyn useiden syyttäjien periaatteen mukainen. Kyseessä on Espanjan lainsäädännön erityispiirre verrattuna muiden maiden juridisiin prosesseihin, joissa hyväksytään vain yksi, julkinen syyte.</p> <p>Uhrin perustuslaillinen oikeus ajaa rikos- ja siviilioikeudellisia kanteita on osa tehokasta oikeussuojaa, jonka Espanjan laki uhreille takaa.</p> <p>Yleisen syyttäjänviraston nostaman julkisen kanteen lisäksi on olemassa rinnakkaisia kanavia, joista rikoksesta vahinkoa kärsineen henkilön mahdollisuus toimia syyttäjänä on yksi. Tätä uhrin oikeutta aktiiviseen osallistumiseen on vahvistettu ja kehitetty edelleen rikoksen uhrin asemasta 27.4.2015 annetussa laissa 4/2015.</p> <p>Uhrin voi nostaa yksityisen syytteen ennen syyteharkinnan valmistumista, eli ennen suullisen käsittelyn alkua. Mahdollisuus ei kuitenkaan koske rikosoikeudellisia prosesseja, joissa vastaajana on alaikäinen henkilö.</p>

	<p>Uhrin avustaja edustaa tätä oikeudessa ja puolustaa tämän kannetta. Lisäksi uhrin tuomioistuinedustaja toimii uhrin virallisena edustajana oikeudenkäynnissä.</p> <p>Jos yleinen syyttäjä päättää nostaa asiassa syytteen, julkinen syyte käsitellään yksityisen syytteen lisäksi. Yksityisen syytteen pääasiallinen etu on, että uhrin oikeudellisella avustajalla on oikeus tutustua tapauksen asiakirjoihin ja muita suurelta osin yleisen syyttäjän oikeuksia vastaavia oikeuksia. Hän voi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pyytää lisänäytön hankkimista • esittää uusia todistajia tai asiantuntijoita syytteen tueksi • esittää ristikuulusteluja jne. • saada tieto kaikista prosessissa tehdyistä päätöksistä, jotta uhrilla on mahdollisuus valittaa niistä valitusajan puitteissa • uhri voi vaatia tekijälle rangaistusta ja itselleen korvausta kärsimistään vammoista, vahingoista ja taloudellisista menetyksistä. <p>Tuomioistuinkäsittelyn toimenpiteiden ja prosessien järjestyksen ja ajoituksen merkityksen johdosta yksityinen syyte on erityisen arvokas väline sukupuoleen liittyvän väkivallan uhreille, jotka saavat apua tällaisiin tapauksiin erikoistuneelta juristilta heti rikosprosessin alusta alkaen.</p> <p>Oikeuslaitoksen uudistamista koskevan lain 7/2015 voimaantulon jälkeen naisiin kohdistuvan väkivallan suhteen toimivaltaiset tuomioistuimet ovat käsitelleet myös naisten yksityisyyden- tai kunnianloukkauksia koskevia rikoksia sekä rikoksia liittyen oikeuden halventamiseen ja turvaamistoimien rikkomiseen.</p> <p>Yksityisissä syytteissä esimerkiksi Red Jurídica -asianajotoimiston erikoistuneet juristit:</p>
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> • avustavat uhreja jo ennen rikosilmoituksen tekemistä tai suojaamistoimien pyytämistä • varmistavat, että uhrin oikeus valitsemaansa tukihenkilöön poliisitutkinnassa tai oikeudenkäynnissä toteutuu • varmistavat, että uhrin oikeus olla kohtaamatta tai näkemättä syytettyä toteutuu; varmistavat kaikkien uhrin kunnian suojelemiseen liittyvien toimenpiteiden toteuttamisen.
Tilastot	Espanjassa kirjattiin vuonna 2019 kaikkiaan 168 057 ilmoitusta sukupuoleen perustuvasta väkivallasta (35,7 % per 10 000 asukasta). Samana vuonna annettiin 40 720 lähestymiskieltoa; näistä 93,5 % annettiin yksityistä syyteoikeuttaan käyttävän uhrin pyynnöstä ja vain 5 % yleisen syyttäjänviraston pyynnöstä

UHRIN KUNNALLISET TUKIPALVELUT (S.A.V.) – Madridin alueen Fuenlabradan paikallispoliisi

Tahot	SERVICIO DE POLICIA LOCAL DE FUENLABRADA (SPLF) FUENLABRADAN PAIKALLISPOLIISI
Käytännön juridiset puitteet	Rikoksen uhrien asemasta 27.4.2015 annettu laki 4/2015; 11.12.2015 annettu kuninkaallinen asetus 1109/2015 rikoksen uhrien asemasta 27.4.2015 annetun lain 4/2015 täytäntöönpanosta ja rikoksen uhrien tukipisteiden sääntelystä.
Laajuus	Paikallinen
Käytössä	2000–
Soveltamisala (kaikki rikosten uhrit / tietyt kategoriat)	Palvelua tarjotaan kaikentyyppisten rikosten uhreille. Sukupuoleen perustuvan väkivallan yleisyyden johdosta palvelu painottuu näiden rikosten uhreihin.

<p>Kuvaus</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=1hksMpMD6kl</p>	<p>Uhrien kunnallinen tukipalvelu (S.A.V.) on rikosten, antisosiaalisen käyttäytymisen ja traumaattisten kokemusten uhrien avustamiseen erikoistuneiden ammattilaisten tarjoama ilmainen palvelu.</p> <p>Palvelu auttaa esimerkiksi pahoinpitelyjen, seksuaaliväkivallan, sukupuoleen perustuvan väkivallan, ryöstöjen, varkauksien, petosten, tuottamuksellisten hoitovirheiden, pakottamisen, ahdistelun, uhkailun, liikenneonnettomuuksien, koulukiusaamisen, nuorisoväkivallan ja naapuri-riitojen uhreja.</p> <p>S.A.V. tekee tiivistä yhteistyötä Madridin alueen Fuenlabradan kaupungin ja sen paikallisten verkostojen kanssa. Fuenlabradan paikallispoliisi otti tämän koordinaation ja palvelusta saatujen kokemusten perusteella käyttöön uuden lähestymistavan erityisesti rasistisiin rikoksiin ja syrjintärikoksiin ja kehitti Espanjan ensimmäisen syrjimättömän poliisitutkinnan ohjeistuksen. Paikallispoliisi on myös perustanut monimuotoisuuskysymyksiin erikoistuneen yksikön. Poliisi on toteuttanut lukuisia toimia ja tiedotuskampanjoita aihepiiriin liittyen⁹.</p> <p>Palvelu tarjoaa suojelua erityisesti tutkintavaiheessa ja opastaa uhria sen menettelyissä uhrin turvallisuus ja psykologiset tarpeet huomioiden.</p> <p>S.A.V:n tarjoama oikeudellinen apu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uhrien oikeuksia koskeva tieto ja neuvonta • oikeusprosessiin liittyvä neuvonta • toimenpiteiden valvonta • suojaamistoimien toteutus • koordinaatio muiden palveluiden tai oikeusviranomaisten kanssa.
--	---

	<p>S.A.V:n tarjoama psykologinen tuki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kriisiapu • traumojen hoito ja jälkiseuraamusten lievitys • koordinointi muiden julkisten palveluiden, kuten sosiaalityöntekijöiden kanssa. <p>S.A.V:n tarjoama sosiaalinen tuki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kiireellisistä tarpeista huolehtiminen ja riskien vähentäminen • julkisista ja ilmaisista palveluista kertominen • erikoistuneisiin palveluihin ohjaaminen ja niiden koordinointi • tukia ja korvauksia koskeva neuvonta. <p>S.A.V:n henkilökunnan tarjoamat sovittelupalvelut:</p> <ul style="list-style-type: none"> • riitojen tuomioistuimen ulkopuolinen sovittelu.
Tilastot	<p>Fuenlabradan uhrien tukipalvelu antaa tukea noin 600 rikoksen uhrille vuodessa.</p> <p>COVID-19 -pandemian aiheuttamien liikkumisrajoitusten aikana (maalis-toukokuu 2020) S.A.V. tarjosi tukea yhteensä 324 tapauksessa, joista 34 oli sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa.</p>
Onko käytäntö siirrettävissä? (sen erityispiirteet huomioiden)	<p>Palvelun toimintamalleja voi käyttää esimerkkinä toimivasta lähestymistavasta. S.A.V. jakaa pyynnöstä osaamistaan muiden järjestöjen ja toimijoiden kanssa.</p>

Yleisen syyttäjänviraston valtuuttamien syyttäjien verkoston erikoistuneet palvelut viharikosten ja syrjinnän uhreille

Tahot	Yleisen syyttäjänviraston valtuuttamien viha- ja syrjintä-rikosten syyttäjien verkosto
Käytössä	Palvelu otettiin käyttöön Barcelonassa vuonna 2009 ja laajennettiin maanlaajuiseksi vuonna 2011. Palvelu on käytössä toistaiseksi.
Käytännön juridiset puitteet	<ul style="list-style-type: none"> - Erikoistuneiden syyttäjien toiminnan sääntely, laki yleisestä syyttäjänvirastosta, 20 artiklan 2 kohta - Sukupuoleen perustuvan väkivallan kattavasta torjunnasta 28.12.2004 annettu laki 1/2004. - Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 22.3.2007 annettu laki 3/2007 - Urheiluun liittyvästä väkivallasta, rasismista, muukalaisvihasta ja suvaitsemattomuudesta 11.7.2007 annettu laki 19/2007 <p>Rikoslain 510 artiklan muuttamisesta 30.3.2015 annettu laki 1/2015</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rikoksen uhrien asemasta 27.4.2015 annettu laki 4/2015. - Syyttäjille 14.5.2019 annettu ohje 7/2019 Espanjan rikoslain 510 artiklan mukaisten viharikosten tunnistamisesta. Asiakirjassa viitataan lukuisiin Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomioihin, joten se perustuu EU-tason oikeuskäytäntöön.
Laajuus	Kansallinen ja alueellinen
Soveltamisala (kaikki rikosten uhrin / tietyt kategoriat)	Syrjintä- ja viharikosten uhrin
Kuvaus	Barcelonan maakunnan syyttäjänvirasto perusti Katalonian itsehallintoalueen ylisyyttäjän määräyksestä Espanjan ensimmäisen viharikoksiin erikoistuneen palvelun lokakuussa 2009. Toimenpiteen tarkoitus oli kiinnittää huomiota viha- ja syrjintärikoksiin sekä edesauttaa niiden tunnistamista ja syytteiden nostamista tekijöitä vastaan. Palvelu antoi ensimmäiset

viharikosten tutkintaa koskevat ohjeet Katalonian itsehallintoalueen poliisivoimille (Mossos d'Esquadra), ja sisäasiainministeriö kehitti ohjeista vuonna 2013 kansallisen version. Palvelu on edistänyt näiden rikostyyppien sisällyttämistä lainvalvonta-, oikeus- ja veroviranomaisten koulutukseen.

Tasa-arvo- ja syrjintäasioiden valtuutetun kamari-syyttäjän virka perustettiin vuonna 2011. Tämä viranomainen, jonka nimi on vuodesta 2015 ollut **viharikosten ja syrjinnän vastaisen koordinaation valtuutettu kamarisyyttäjä**, tuo yleiseen syyttäjänvirastoon arvokasta erikoisosaamista.

Alueellisella tasolla jokaisen maakunnan syyttäjänvirasto on nimittänyt viharikoksiin ja syrjintään keskittyviä **valtuutettuja syyttäjiä**, jotka saavat tietyillä alueilla tukea esimerkiksi kyberrikollisuuteen erikoistuneilta **yhteyssyyttäjiltä** (viharikoksilla on usein erityisen läheinen yhteys kyberrikollisuuteen). Valtuutetut syyttäjät toimivat tiiviissä yhteistyössä myös alaikäisten, ulkomaalaisten ja vammaisten asioihin erikoistuneiden ammattilaisten kanssa.

Valtuutettujen syyttäjien verkosto tekee esityksiä toimenpiteistä ja koulutuksesta näihin pitkiin ja toisinaan monimutkaisiin oikeusprosesseihin liittyvien viranomaisten ja ammattihenkilöiden asiantuntemuksen ja osaamisen kehittämiseksi. Tätä tavoitetta palvelee myös Katalonian hallituksen oikeustieteellisen tutkimuksen ja erikoiskoulutuksen keskuksen vuonna 2015 julkaisema **Viharikosten ja syrjinnän tutkijoiden käytännön opas**. Aloite käytännön oppaan julkaisemiseen tuli viharikosviranomaisen ja Barcelonan maakunnan syyttäjänviraston syyttäjien koordinaattorilta Miguel Angel Aguilarilta. Oppaan tavoitteena on tarjota poliisi- ja oikeusviranomaisille käytännön työkaluja vihan ja syrjinnän motivoimien rikosten tutkintaan ja syytteiden nostamiseen.

	<p>Tällä alueella on saatu myönteisiä kokemuksia muistakin erikoistuneista palveluista, kuten Katalonian hallituksen oikeusministeriön vaihtoehtoisten rikosseuraamusten pääosaston perustamasta koulutuksen ja psykologisen hoidon ohjelmasta. Ohjelma on tarkoitettu viha- tai syrjintärikoksista tuomituille.</p> <p>Tuomitut voivat saada tuomionsa muutettua ehdolliseksi toimimalla avustajina ihmisten monimuotoisuuden hyväksyntää ja syrjimättömyyttä sekä yhdenvertaisuuden, suvaitsevaisuuden ja kulttuurienvälisen kanssakäymisen arvojen omaksumista edistävissä ihmisoikeusohjelmissa.</p> <p>Euroopan unionin perusoikeusvirasto FRA myönsi Barcelonan maakunnan syyttäjänviraston viharikospalvelulle hyvän eurooppalaisen käytännön aseman vuoden 2013 vuosikokouksessaan Vlnassa.</p>
Tilastot	<p>Yleisen syyttäjänviraston vuoden 2019 vuosikertomuksessa julkaistiin tiedot näiden syyttäjien seuraamista oikeusprosesseista: tapauksia oli yhteensä 744, joista 129 oli avoimia tutkintoja, 146:ssa oli luettu syyte ja 133 oli päättynyt tuomioon.</p>

LÄHTEET JA RESURSSSEJA

¹⁰ Saksasta kirjaimellisesti käännettynä: Berliinin väkivaltapoliklinikan potilasmäärät kasvussa. Artikkelissa kuvataan

Berliin väkivallan uhreille tarkoitettujen poliklinikkojen perustamista ja toimintaa,

¹¹ Saksasta kirjaimellisesti käännettynä: Raiskaus? –

Anonyymien oikeuslääketieteen toimintaperiaatteet. BMFSFJ kuvaa väkivallan uhreille tarkoitettujen poliklinikkojen toimintaa ja niiden tarjoamaa tukea.

¹² Saksasta kirjaimellisesti käännettynä: väkivallan uhrien suojelusta vuonna 2011 säädetyin lain täytäntöönpanoa koskevan

djb-kyselyn vastaukset. DjB kuvailee väkivallan uhrien suojelusta annetun lain täytäntöönpanon näkökohtia ja antaa luettelon Saksan kyseisten osavaltioiden lähisuhteiden väkivallaltaan erikoistuneista osastoista.

¹³ Saksasta kirjaimellisesti käännettynä: Rikosasiain oikeudenkäyntimenettely seksuaalirikosten tapauksessa. Artikkelissa kuvataan seksuaalirikosten oikeudenkäyntimenettelyä ja yleisten syyttäjävirstojen seksuaalirikoksiin erikoistuneiden osastojen roolia.

Ärzteblatt (2019): Mehr Fälle für Gewaltschutzambulanz in Berlin¹⁰.

Lähde: <https://www.aerzteblatt.de/nachrichten/101396/Mehr-Faelle-fuer-Gewaltschutzambulanz-in-Berlin> [haettu 1.10.2020].

BMFSFJ (2020): Vergewaltigt? – So geht die anonyme Spurensicherung¹¹.

Lähde: <https://staerker-als-gewalt.de/handeln/umfeld/anonyme-spurensicherung> [haettu 01.10.2020].
http://en/index/researchareas/humantrafficking/flow_thb.html

Charité (n.d.): Outpatient

Clinic for the Protection against Violence. Lähde: <https://gewaltschutzambulanz.charite.de/> [haettu 1.10.2020].

DjB (2012): djb-Umfrage zur Umsetzung des Gewaltschutzgesetzes von 2011 – die Antworten¹². Lähde: <https://docplayer.org/19511334-Djb-umfrage-zur-umsetzung-des-gewaltschutzgesetzes-von-2011-die-antworten.html> [haettu 1.10.2020].

Dr. Böttner Rechtsanwalt (n.d.).

Ablauf eines Strafverfahrens bei Sexualstraftaten¹³.

Lähde: <https://www.rechtsanwalt-sexualstrafrecht.de/informationen/ablauf-eines-strafverfahrens-im-sexualstrafrecht/> [haettu 1.10.2020].

53/2015 Valtioneuvoston asetus

naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen voimaansaattamisesta sekä yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain voimaantulosta

Bildjuschkin, K. & Nipuli, S. (toim.) (2018). Seksuaaliväkivallan uhrin hoitoketju: HUS Seri-tukikeskuksen malli. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-204-8>.

HE 78/2010 Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi rikoslain 21 luvun 16 §:n muuttamisesta.

HUS. (2020): Seri-tukikeskus seksuaaliväkivallan uhreille. <https://www.hus.fi/seri-tukikeskus-seksuaaliväkivallan-uhreille>

Joutjärvi, M. (2020): Kätilöt raiskatun rinnalla – uhrille avaimet toipumiseen. Tehy-lehti. Haettu 5.5.2020 <https://www.tehylehti.fi/fi/tyoelama/katilot-raiskatun-rinnalla-uhreille-avaimet-toipumiseen>.

Korjamo, R. (2020): Seksuaaliväkivallan uhrin hoitopolku – ensimmäisen vuoden kokemukset Helsingin Seri-tukikeskuksesta. Duodecim 136(7), 805–813. <http://hdl.handle.net/10138/317875>

Piispa, M. & Lappinen, L. (2014): MARAK moniammatillista apua väkivallan uhrille – Arviointiraportti Työpöytä 21/2014. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-240-9>

Piispa, M. & October, M. (2017):

Vaikuttava työkalu toistuvaan parisuhdeväkivaltaan puuttumiseen. Yhteiskuntapolitiikka 82(3). <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201706277480>.

Piispa, M., Tuominen, M. &

Ewalds, H. (2012): MARAK: kokemuksia parisuhdeväkivallan riskiarvioinnin menetelmän kokeilusta Suomessa. Helsinki: THL Raportteja 10/2012. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-245-601-4>.

Sisäasiainministeriö. (2012):

Selvitys perhe- ja lapsensurmien taustoista vuosilta 2003–2012. Helsinki: Sisäasiainministeriön julkaisu 35/2012. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-245-728-8>.

Sosiaali- ja terveysministeriö

(2017). Istanbulin sopimuksen toimeenpanosuunnitelma 2018–2021. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2017:16. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-3970-7>

HEUNI

The European Institute for
Crime Prevention and Control,
affiliated with the United Nations

